

niet uitdrukkelijk was geïnformeerd. Voor een wigvormig blok hout gebruikt men *kiel* in Zuid-Limburg en in het noordoosten van het land tot de volgende zuidwestelijke grensplaatsen, die zelf alle *kiel* opgeven: M 3 Westendorp, M 4 Varsseveld, M 7 Lichtenvoorde, G 221 Laren, F 120 Raalte, F 118 Olst, F 115 Oene, F 103 Hattem, F 100a Oostendorp en F 99 Doornspijk. De hele rest van het onderzochte gebied geeft, bijna plaats voor plaats, *spie* op. Alleen L 381 Echt geeft beide woorden.

Keren wij terug naar de vragenlijst zelf. Vraag 7c is erg slecht begrepen. De achtergrond van mijn nieuwsgierigheid was een bijzonderheid die aangeroerd wordt in V a k t a a l pag. 155: het achterinboren van de hak. Ik zie die bewerking als een relict uit het tijdperk vóór de dopbeitel. Het blijkt niet doenlijk de juiste antwoorden te scheiden van de vergissingen. De oorzaak zal wel weer zijn een gebrek aan kennis van het alternatief. Als men de ondervraagde kon laten zien: kijk, zo!, dan zou hij het juiste antwoord niet zijn schuldig gebleven. Nu vraagt hij zich af, wat men toch wel zou bedoelen; hij doet immers zoveel met een boor, ook achterin de hak. Toegift bij deze weinig gelukkige vraag is, en men kan zich daarover verheugen, vaak de naam van de voorboor; zie kaart 9.

Bij vraag 10a had natuurlijk direct gevraagd moeten worden: hoe noemt u ze? Het is domweg fout, dat het er zo niet stond. Tal van medewerkers bleken slimmer dan de vragensteller en gaven toch de naam op. Een voorbeeld van een lastige overbodigheid voor menigeen is weer vraag 10b. Gevraagd werd naar de onderscheiding lang—kort en dat is duidelijk genoeg als men inderdaad lang en kort onderscheidt, als die vormen aldus opponeren zou men kunnen zeggen. Doen ze dat niet, dan zit de zegsman weer met een probleem: wat zou men toch bedoelen? Meestal loopt dat uit op het geven van namen voor de verschillende maten waarin het mes voorkomt: *manshaak*, *vrouwenhaak*, *drielinghaak* e.d. Wat gezocht werd was iets anders, n.l. de tegenstelling *bodemhaak*—*hakhaak*. De bewerker van het materiaal kan zich in dit geval wel redden; men zie bij kaart 6 sub B.

Vraag 12 had ook anders moeten luiden. Onjuist is het, dat niet geïnformeerd werd naar de naam die men in feite gebruikt, opsnijder dan wel opdraaiër. Dat er complicaties waren in deze zin, dat men ook bij het werk aan de heulbank een kort mes als de uitkanter gebruikt, had ik niet vermoed. Ook kon ik niet weten, dat in België zo vaak het woord *opdraaiër* of *afdraaiër* wordt gebruikt voor iets wat helemaal niet op een bodemmes lijkt. De onvermoede moeilijkheid bij vraag 12